ELENA DAMIANIN

kirjeet

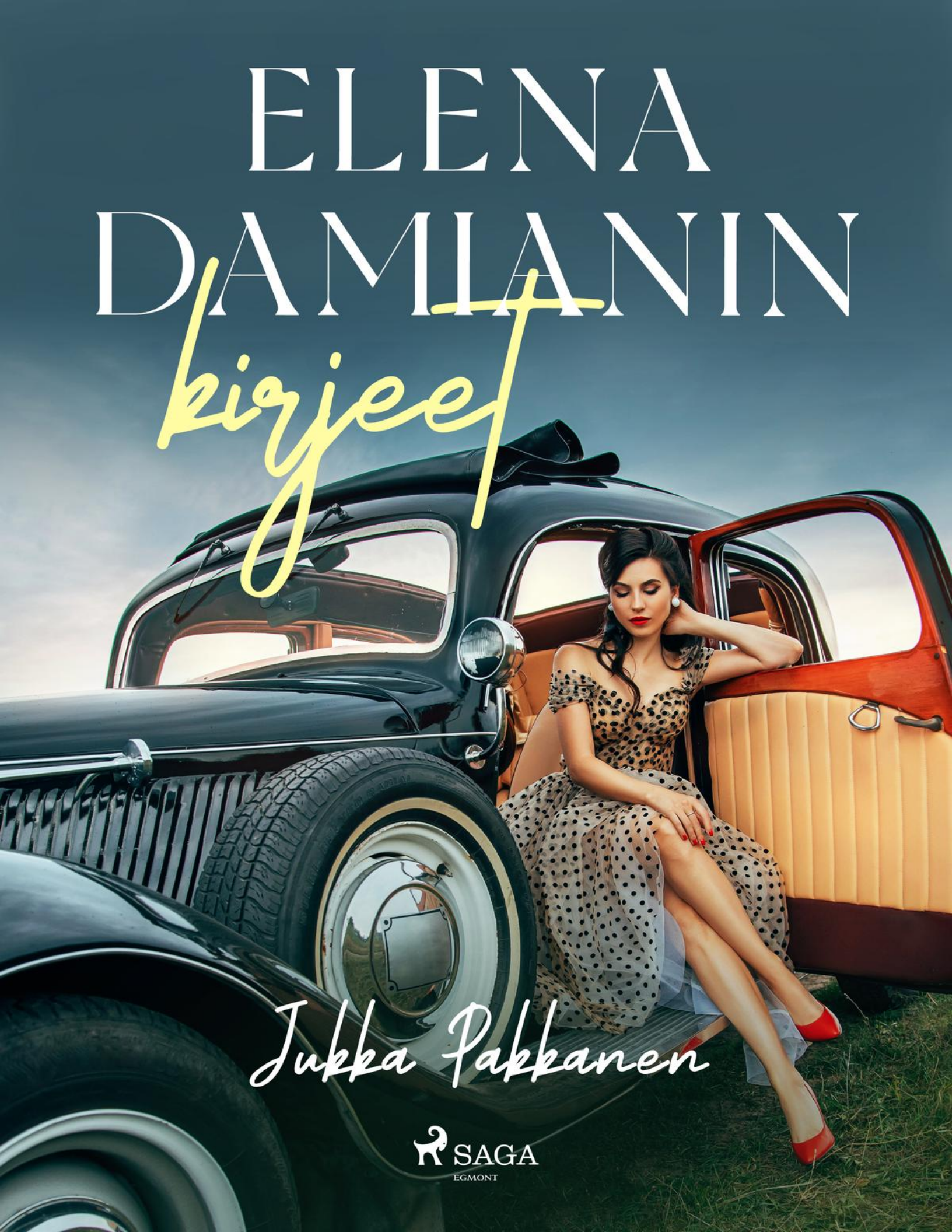

Jukka Pakkanen

SAGA
EGMONT

Jukka Pakkanen

Elena Damianin kirjeet

SAGA Egmont

Elena Damianin kirjeet

Cover image: Shutterstock
Copyright © 2011, 2021 Jukka Pakkanen and SAGA Egmont

All rights reserved

ISBN: 9788726930900

1st ebook edition
Format: EPUB 2.0

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrievial system, or transmitted, in any form or by any means without the prior written permission of the publisher, nor, be otherwise circulated in any form of binding or cover other than in which it is published and without a similar condition being imposed on the subsequent purchaser.

www.sagaegmont.com
Saga Egmont - a part of Egmont, www.egmont.com

I

– Otetaan vielä tuolta, Markus Lind sanoi ja viittasi ylös Erottajan mäkeen.

Valo läikkyi laskeutuvan raitiovaunun ikkunoissa, huhtikuun taivas kaartui kuulaansinisenä.

Pertti Jokimaa kiinnitti Arriflexin takaisin statiiviin ja se olallaan käveli Bulevardilta Markuksen perään mäen päälle. – Laajana?

– Aloita laajana ja aja hitaasti Wulffin kulmaan, siis tuonne missä Wulff joskus oli.

Markus näki sen kuin mustavalkoisena valokuvana, ja hän muisti kaukaisen marraskuun illan. Räntäinen tuuli kiitää Helsingin kaduilla ja Yleisradion kahvilassa kuohuviini helmeilee. Toimituspäällikkö lukee palkintoraadin perustelut vuoden parhaasta dokumenttielokuvasta, *Helsinki vaaran keväänä 1948.* ”Markus Lindin ilmaisussa dokumentaarisuus ja fiktiivisyys kohtaavat hedelmällisesti ja luovat sillan lähihistoriasta nykyaikaan.” Markus on miettimässä kiitossanoja toimitukselleen, kun huomaa ovella vaalean naisen.

”Miehelle joka rakastaa Helsinkiä enemmän kuin rakastunutta naista”, luki kirjassa, jonka Markus oli sinä iltana saanut Raijalta.

Tämä Helsinki on myös minun, hän oli oivaltanut mustavalkoisten valokuvien äärellä, ja päättänyt vihdoinkin alkaa tehdä televisiodokumenttia menneen jäljistä kaupungissaan. Kirjan kannessa Wulffin kulma kuultaa kesäillan valossa. Kuin unta.

– Raitiovaunuja? Jokimaa kysyi ja alkoi mitata valoa.

– Sporat kuvataan myöhemmin. Ne ei tiedä.

– Ketkä ei tiedä mitä?

– Noi nuoret jotka staijaa Stokkan kulmalla. Ne ei tiedä mitä siinä oli joskus. Mitä ne kaipaa kun ne on viisikymppisiä?

– Tätä. Ne elää tätä nyt.

Silloin Markuksen kännykkä soi.

– Tulen heti, hän sanoi, ja ajatteli nopeasti sen kaiken. – Mun tarttee lähteä.

– Nainen?

– Aja mut Meilahteen.

Markus astui sairaalan aulaan, nousi hissillä viidenteen kerrokseen ja käveli käytävän päähän.

Vaalearaitainen verho himmensi iltapäivän kirkkaan valon. Isä makasi selällään kädet peiton päällä ja hengitti vaikeasti. Markus kosketti paljasta olkapäätä, iho tuntui ohuelta paperilta.

Isä käänsi vähän päätään ja yritti hymyä kasvoille, joilta vuodet olivat vieneet lujuuden ja kauneuden. – Tällaista minun elämäni enää on, hän naurahti vaikeasti. – Enää en pelkää enkä toivo, aivan kuin olisin vapaa. Se on kummallista.

– Minä rakastan sinua.

– Mitä muuta voi kuolevalle sanoa…

– Et sinä vielä kuole, Markus sanoi väkisin. – Tämä valokuva… Muistatko?

Isä otti mustavalkoisen valokuvan vapiseviin sormiinsa. – Keitä nämä ovat? Minä…

– Äiti otti kuvan meistä pihalla olympiakeväänä. Olen pitänyt sitä mukanani kaksi kuukautta.

– Kaikesta joutuu luopumaan… Isä ojensi kuvan takaisin, pyysi avaamaan laatikon ja ottamaan sieltä kaksi avainta. – Ne ovat minun taloon, toinen ullakolle ja toinen komeroon. Löydät oven vierestä pienen pahvilaatikon, se on sinulle.

Käsi kohosi vähän, hengitys rahisi.

Markus käveli Tukholmankadulle, aurinko heitti lännestä säihkyviä keihäitä. Hän jatkoi Kuusitielle, nousi hissillä ylimpään kerrokseen ja avasi raskaan harmaan

metallioven ullakon hämärään, kääntyi vasempaan ja sitten oikeaan, näki komeron puolillaan hylättyä tavaraa. Hän työnsi avaimen messinkiseen riippulukkoon.

Pahvilaatikko oli heti vasemmalla kirjahyllyn juurella, sinetöity tummanpunaisella lakalla. Hän rikkoi lakan ja avasi laatikon.

Siinä oli kirjeitä ohutpaperisissa kuorissa. Hän otti päällimmäisen.

Johannes Lind. Kuusitie 9, Helsinki, Finlandia. Postileima oli Monza 3.8.1952.

Hän avasi kuoren.

Nyt, juuri nyt isä kuolee. Markus oli siitä varma.

Johannes, kaukainen ystäväni

Voin vain aavistaa, mitä sinun mielessäsi juuri nyt liikkuu. Rauhoitu, ja lue.

Kirjoitan englanniksi, osaan sitä paremmin kuin sinä italiaa. Minun on mietittävä sanani tarkoin, tuntuu kuin rakentaisin haurasta siltaa välillemme. Helsingin päivät ja illat häilyvät mielessäni kuin unikuvina, eikä niistä ole kuin pari viikkoa. Lentokoneen noustessa kentältä ja sitten kimaltavan meren jäätyä taakse kuvittelin voivani unohtaa sen minkä yhdessä elimme. Nyt kaipaan sitä niin että tekee kipeää. Siksi minun on pakko kirjoittaa se takaisin itselleni, ja sinulle.

Italiaksi nimesi olisi Giovanni. Niinhän kerroit ensimmäisenä iltanamme, mitä kaikkea itsestäsi jo silloin kerroitkaan. Nimesi kuvaa sinua, siinä on vaaleutta ja pituutta ja kävelysi rentoa rytmiä.

Olemme tuhansien kilometrien päässä toisistamme. Istun katukahvilan pöydässä ja piirrän mustekynällä sanoja paperille. Voisin kirjoittaa mitä mieleeni tulee, mutta se ei olisi oikein meille kummallekaan. Tunnen itseni kuin kirjailijaksi, joka luo mennyttä totuudeksi ja aavistaa jokaisessa lauseessa valheen. ”Ensimmäisen sekunnin jälkeen totuus alkaa muuttua valheeksi”, kirjailijatuttavani sanoi.

Nyt kirjoitan pienen tosikertomuksen. Olisit voinut kuulla sen istuessamme toisena iltanamme tanssiravintolassa, mutta olit juopunut viinistä ja silmistäni, ja minä olin sekaisin siitä mitä minulle oli tapahtumassa.

Tällä kirjeellä on vain yksi lukija, eikö niin. Ja jos saan sinulta kirjeen, sekään ei joudu kenenkään